

ЗАКОН
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЗАНАЕТЧИСКА ДЕЈНОСТ
Неофицијална верзија
(пречистен текст сл. весник 62/04, 55/07, 115/10, 36/11 и 53/11)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат условите и начинот на вршење на занаетчиска дејност и здружување на занаетчиите.

Член 2

Занаетчиска дејност може да врши физичко лице кое е запишано во Регистарот на занаетчии (во натамошниот текст - занаетчија).

Занаетчиска дејност можат да вршат трговец поединец и трговско друштво (во натамошниот текст – вршител на занаетчиска дејност) под услови и на начин утврдени со Законот за трговски друштва и овој закон.

Член 2-а¹

Во постапката при вршење на инспекциски надзор ќе се применуваат одредбите од Законот за инспекциски надзор и Законот за државен пазарен инспекторат, доколку со овој закон не е поинаку определено.

Член 3

Занаетчијата одговара за своите обврски со целиот свој имот.

Член 4

Занаетчиска дејност, во смисла на овој закон, е занаетчиско производство, занаетчиски услуги, уметничко занаетчиство и домашно ракотворење.

Занаетчиско производство е изработка и производство на производи претежно по нарачки, во мали серии, кое нема карактеристики на индустриско производство.

Занаетчиски услуги се поправки и одржување на производите, уредите и објектите, како и вршење на лични услуги.

Уметничко занаетчиство е изработка и обработка на уметнички предмети од разни материјали и нивно обликување, при што доаѓа до израз вештината на производителот.

Домашно ракотворење е изработка на одделни производи што занаетчијата ги изработува во својот дом сам или со помош на членовите на неговото семејство.

¹ ИД од 2011 Сл весник 36/11

Занаетчиска дејност, во смисла на овој закон, е и вршење на дејност во бурекиџиџици и слаткарџици, освен оние кои се вршат како трговска дејност согласно со Законот за трговски друштва.

II. ВРШЕЊЕ НА ДЕЈНОСТ

1. Услови

Член 5

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност во седиштето каде што ја вршат занаетчиската дејност, мора да имаат простории за работа, во зависност од видот и начинот на вршење на дејноста.

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност не може да ја вршат дејноста надвор од просториите за работа за оние занаетчиски дејности кои задолжително се вршат во простории.

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност можат занаетчиската дејност или одделни работи од таа дејност да ги вршат надвор од просториите, како и надвор од своето седиште во зависност од видот и начинот на вршењето на занаетчиската дејност или ако е така договорено со нарачателот на услугата.

Занаетчиските дејности кои треба задолжително да се вршат во простории ќе ги определи министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Член 6

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност се должни да обезбедат просториите во кои ја вршат дејноста да ги исполнуваат пропишаните минимално технички услови.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството ги пропишува минималните технички услови од ставот 1 на овој член.

Член 7

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност се должни исполнувањето на условите од членот 6 на овој закон да го пријават на Државниот пазарен инспекторат, на денот на отпочнување со вршење на дејноста, на образец чија форма и содржина ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.

Член 8

Деловите на населените места во кои можат да се вршат одделни занаетчиски дејности се определуваат со урбанистичкиот план

Советот на општината, односно Советот на Градот Скопје го определува работното време на занаетчиските дејности во зависност од месните обичаи и потреби.

Член 9

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност согласно со овој закон може да вршат:

- една или повеќе сродни занаетчиски дејности и
- промет на своите производи.

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност можат при вршењето на дејноста да вршат продажба и на други производи кои служат на неговиот производ.

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност можат своите производи да ги продаваат во просториите во кои ја вршат дејноста или на места определени за таа намена од Советот на општината или Советот на Градот Скопје”.

Член 10

Занаетчијата може да врши занаетчиска дејност ако :

- има соодветно стручно образование или соодветна стручна оспособеност за вршење на одредени занаетчиски дејности и
- не е во работен однос.

Занаетчијата кој се занимава со домашно ракотворење или со уметничко занаетчиство не треба да го исполнува условот од ставот 1, алинеја 1 од овој член.

Доколку вршителот на занаетчиска дејност не го исполнува условот од став 1 алинеја 1 на овој член, занаетчиската дејност ќе може да ја врши ако вработи лице кое го задоволува овој услов.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството ќе ги определи занаетчиските дејности за чие вршење не е потребно соодветно стручно образование или соодветна стручна оспособеност.

Дејностите кои можат да ги вршат занаетчиите, како и дејностите од членот 4 ставови 4 и 5 на овој закон ќе ги определи министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството ги пропишува условите и начинот на вршење на занаетчиската дејност во бурекцилниците и слаткарниците.

Член 11

Стручната оспособеност за вршење на определена занаетчиска дејност се проверува од комисија формирана од општинската или регионалната занаетчиска комора (во натамошниот текст: комора).

Стручната оспособеност од ставот 1 на овој член се проверува според програма што ја донесува Занаетчиската комора на Македонија. Програмата ја одобрува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на образованието.

На лицата за кои ќе се утврди дека се стручно оспособени комората им издава уверение за стручна оспособеност за вршење на соодветна занаетчиска дејност.

Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на образованието ги пропишува формата и содржината на уверението за стручната оспособеност.

За стручно оспособени лица се сметаат и оние лица кои својата оспособеност ја стекнале во установи од јавниот и приватниот образовен систем кои со закон се овластени да вршат обука, преквалификација и доквалификација.

Член 12

Пронаоѓач - носител на правото на патент се смета за стручно оспособено лице, во смисла на овој закон, и може да ги врши оние занаетчиски дејности кои се однесуваат на изработката на патентируваниот пронајдок.

1. Упис на дејноста во Регистарот на занаетчии

Член 13

Вршењето на занаетчиската дејност занаетчијата го запишува во Регистарот на занаетчии, кој го води комората.

Вршителот на занаетчиската дејност го запишува вршењето на занаетчиската дејност под услови и на начин утврдени со Законот за трговски друштва.

Член 14²

За вршење на занаетчиската дејност физичкото лице поднесува писмено барање до комората, за упис во Регистарот на занаетчии, во местото каде што се наоѓаат просториите каде што се врши занаетчиската дејност. Доколку занаетчиската дејност не се врши во простории, барањето за упис во Регистарот на занаетчии се поднесува во местото на живеење.

Барањето од став 1 на овој член се поднесува на два идентични обрасци, со еден прилог на докази.

Со барањето од став 1 на овој член, физичкото лице ги приложува и доказите од членот 10 на овој закон.

² ИД од 2011 сл весник број 53/11

Комората во рок од осум дена од денот на поднесувањето на барањето донесува решение за упис во Регистарот на занаетчии.

Формата и содржината на барањето од став 1 на овој член го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 14-а

Доколку физичкото лице кон барањето за упис во Регистарот на занаетчии приложи невалидни докази, комората ќе донесе решение со кое се одбива уписот во Регистарот на занаетчии.

Против решението од став 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот, до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 14-б³

Доколку комората надлежна за упис во регистарот на занаетчии, во местото каде што се наоѓаат просториите каде што се врши занаетчиската дејност, не изврши упис во Регистарот на занаетчии, односно не донесе решение за одбивање на барањето за упис во Регистарот на занаетчии, во рокот од член 14 став 4 на овој закон, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена да поднесе барање до писарницата на директорот на комората надлежна за упис во Регистарот на занаетчии, во местото каде што се наоѓаат просториите каде што се врши занаетчиската дејност, за донесување на решение по поднесеното барање.

Формата и содржината на барањето од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Кон барањето за донесување на решението за упис во Регистарот на занаетчии од став 1 на овој член, подносителот на барањето доставува и копија од пријавата од член 14 став 1 од овој закон.

Директорот на комората од ставот 1 на овој член должен е во рок од пет работни дена од денот на поднесување на барањето од став 1 од овој член до неговата писарница, да донесе решение со кое барањето за упис во регистарот за занаетчии е уважено или одбиено. Доколку директорот на комората нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на комората.

Доколку директорот на комората од ставот 1 на овој член не донесе решение во рокот од ставот 4 на овој член, подносителот на барањето може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

Инспекторот е должен во рок од десет дена од денот на прием на известувањето од став 5 на овој член да изврши надзор во комората дали е спроведена постапката согласно овој закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го извести подносителот на барањето за преземените мерки.

Инспекторот по извршениот надзор согласно закон донесува решение со кое го задолжува директорот на комората во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го одобри или одбие

³ ИД од 2011 службен весник 53/11

барањето, и да го извести инспекторот за донесениот акт и да му достави примерок од актот со кој е одлучено по поднесеното барање.

Доколку директорот на комората не одлучи во рокот од став 7 од овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управна инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена, во кои директорот на комората ќе одлучи по поднесеното барање за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена го известува подносителот на барањето за преземените мерки.

Доколку директорот на комората не одлучи и во дополнителниот рок од став 8 на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го извести подносителот на барањето за преземените мерки.

Доколку инспекторот не постапи по известувањето од став 6 на овој член, подносителот на барањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, барањето се поднесува до писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена од денот на приемот, да го разгледа приговорот од став 10 на овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето од ставовите 6 и 7 на овој член, и/или не поднесе пријава согласно став 9 на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управна инспекција за инспекторот, и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кои инспекторот ќе изврши надзор во надлежниот орган дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го извести подносителот на барањето за преземените мерки.

Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот 11 на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го извести подносителот на барањето за преземените мерки.

Во случајот од ставот 12 од овој член, директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна од еден работен ден, ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

Во случаите на став 13 од овој член, директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три дена ќе го известува подносителот на барањето.

Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно став 11 од овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

Доколку директорот на комората не одлучи во рок од ставот 9 на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

Постапката пред Управниот суд е итна.

Подзаконскиот акт од ставот 2 на овој член се донесува во рок од 15 дена од денот на донесувањето на овој закон.

По донесувањето на подзаконскиот акт од ставот 2 на овој член истиот веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа се објавува на веб страницата на комората.

Член 15

Решението за упис во Регистарот на занаетчии содржи:

1. име, татково име, презиме и адреса на живеалиштето на занаетчијата,
2. единствен матичен број на граѓанинот,
3. занаетчиските дејности што ќе се вршат како и шифрите на дејностите, согласно Националната класификација на дејности и
4. фирма, скратена ознака на фирмата доколку ја има, седиште и адреса на просториите.

Со денот на уписот на занаетчиската дејност во Регистарот на занаетчии, физичкото лице се стекнува со својство на занаетчија.

Регистарот на занаетчии е јавна книга и секое заинтересирано лице може да има увид во него.

Формата, содржината и начинот на водење на Регистарот на занаетчии ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

По еден примерок од решението од ставот 1 на овој член се доставува до органот надлежен за работите од областа на јавните приходи во местото каде што е регистрирана занаетчиската дејност, Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, Фондот за здравствено осигурување, Централниот регистар на Република Македонија и Агенцијата за вработување во местото на живеење на занаетчијата.

Член 15-а

За секоја промена на дејноста, дополнување на дејноста и промена на седиштето на занаетчијата, комората издава решение за промена во Регистарот на занаетчии.”

2. Седиште

Член 16

Седиште на занаетчијата е местото во кое се наоѓаат просториите во кои се врши дејноста.

Ако за вршење на дејноста не се потребни простории, како седиште се смета местото во кое занаетчијата има живеалиште.

Занаетчијата е должен да ја запише во Регистарот на занаетчии во своето седиште, секоја промена на бројот на простории и локацијата на просториите во кои ја врши дејноста.

Член 17

Доколку занаетчијата сака да го промени седиштето од една во друга комора, комората која му го издала решението за вршење на занаетчиска дејност, на барање на занаетчијата, ќе донесе решение за престанок на вршење на занаетчиска дејност. За вршење на својата дејност, занаетчијата поднесува писмено барање за упис во Регистарот на занаетчии што го води комората на чија територија го преселил своето седиште.

Решенијата од ставовите 1 и 2 на овој член се доставуваат до органите согласно со членот 15 став 5 на овој закон.

3. Начин на вршење на дејност

Член 18

Занаетчијата може да ги врши само занаетчиските дејности дејности што се наведени во решението за упис во Регистарот на занаетчии, а вршителот на занаетчиската дејност може да ги врши само оние занаетчиски дејности што се наведени во решението за упис во Централниот регистар.

Член 19

Занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност доколку тоа не е определено со друг пропис, се должни:

1. дејноста да ја врши во согласност со прописите и деловните обичаи;
2. на видно место да истакне ценовник на своите производи односно услуги;
3. на видно место да го истакне своето работно време и да се придржува до него.
4. да гарантира за квалитетот на производите односно услугите согласно со одредбите од Законот за заштита на потрошувачите.
5. да поседува соодветна документација за набавените стоки и материјали,

4. Фирма на занаетчиите

Член 20

Занаетчијата кој занаетчиската дејност ја врши во простории, мора да има фирма истакната на видно место.

Прописите што се однесуваат за фирмата на трговските друштва соодветно се применуваат и на занаетчиите.

Занаетчијата, кој за вршење на занаетчиската дејност не мора да има простории за работа, не треба да има истакнато фирма.

Член 21

Занаетчијата во своето работење мора да ја употребува фирмата под која ја врши занаетчиската дејност, како што е запишано во Регистарот на занаетчии.

Занаетчијата може да употребува и скратена ознака на фирмата под која ја врши занаетчиската дејност, која мора да се разликува од другите скратени ознаки на занаетчиите запишани во Регистарот на занаетчии.

Скратената ознака на фирмата се запишува во Регистарот на занаетчиите.

5. Привремено запирање

Член 22

Занаетчијата може привремено да запре со вршењето на дејноста во случај на:

1. болест, додека трае неспособноста за работа,
2. служење, дослужување на воената обврска или учество во воена вежба додека трае служењето на воената обврска,
3. адаптација и реконструкција на просториите за работа до 3 месеци, еднаш во годината,
4. користење на годишен одмор,
5. притвор, издржување на казна затвор до 6 месеци, изречена казна забрана за вршење дејност до 6 месеци и
6. намален обем на работа до 3 месеци, еднаш годишно.

Во случај кога запирањето на дејноста трае помалку од 30 дена , не се смета како привремено запирање.

Привременото запирање по сите основи не може да биде подолго од 6 месеци во текот на годината.

Занаетчијата е должен во рок од 8 дена од денот на настанување на случаите од ставот 1 на овој член да го пријави привременото запирање на вршење на дејност на комората.

Член 23

Комората кај која е извршен уписот во Регистарот на занаетчии, на барање на занаетчијата издава решение за привремено запирање на дејноста, од кое еден примерок се доставува до органот на управата надлежен за јавни приходи.

Против решението од став 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението, до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Занаетчијата е должен, доколку занаетчиската дејност ја врши во простории, на видно место да го истакне периодот на привременото запирање на вршење на дејност.

Член 24

Ако занаетчијата отпочне со вршење на дејност пред определеното време утврдено со решението за привремено запирање, должен е да го пријави продолжувањето на вршењето на дејноста на комората во рок од три дена од престанокот на причината поради која настанало привременото запирање на вршењето на дејноста.

Комората во рок од три дена од денот на добивање на пријавата од ставот 1 на овој член, го известува органот на управата надлежен за јавни приходи, за продолжување на вршењето на дејноста.

7. Престанок на дејноста

Член 25

Занаетчијата престанува да врши дејност и се брише од Регистарот на занаетчии:

1. со одјавување и
2. по сила на закон.

Вршителот на занаетчиска дејност престанува да врши занаетчиска дејност под услови и на начин утврдени со Законот за трговски друштва.

Член 26

За престанок на дејноста на занаетчијата со одјавување, комората донесува решение врз основа на писмено барање на занаетчијата.

“Кон своето барање занаетчијата приложува доказ од Управата за јавни приходи за платен данок.

Против решението од став 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот, до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството.”

Промената на седиштето на занаетчијата од подрачјето на една комора во друга комора се смета за престанок на вршење на дејноста на занаетчијата со одјава. По еден примерок од решението од ставот 1 на овој член се доставува до органите од членот 15 став 5 на овој закон. Како ден на престанување на вршење на дејноста се смета денот на поднесување на барањето.

Решението од ставот 1 на овој член се запишува во Регистарот на занаетчии.

За престанок на вршење на занаетчиската дејност вршителот на занаетчиска дејност поднесува пријава до комората за бришење од евиденцијата на вршителите на занаетчиска дејност.

Член 27

Занаетчијата престанува да ја врши дејноста по сила на закон во следниве случаи:

1. ако засновал работен однос, се пензионира или отпочнал со вршење на друг деловен потфат,
2. ако е на издржување казна - затвор во траење подолго од шест месеци,
3. со правосилна судска одлука или правосилно решение му биде изречена мерка за безбедност – забрането вршење на дејноста подолго од 6 месеци,
4. смрт и
5. други случаи предвидени со закон.

За престанок на дејноста по сила на закон, комората донесува решение за бришење на уписот од Регистарот на занаетчиин.

Против решението од став 2 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот, до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Решението од ставот 2 на овој член се запишува во Регистарот на занаетчиин.

Член 27-а

Занаетчијата може да го пренесе вршењето на дејноста на член на своето потесно семејство, за што поднесува барање до комората.

Членот на потесното семејство е должен во рок од три месеци од денот на уписот во Регистарот на занаетчиин да достави докази согласно член 10 став 1 од овој закон.

Доколку доказите од членот 10 став 1 од овој закон не се приложат во утврдениот рок од став 2 на овој член, комората донесува решение за бришење на уписот во Регистарот на занаетчиин.

Против решението за бришење од Регистарот на занаетчиин може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот, до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Член 28

Во случај на смрт на занаетчијата дејноста, со исклучок на занаетчиските дејности кои се однесуваат на производство на прехранбени производи и пијалоци како и на здравјето и нега на тело, може да продолжи да ја врши брачниот другар или наследникот од I наследен ред најдолго до 1 година.

Брачниот другар или наследникот од I наследен ред во рок од 30 дена од денот на смртта на занаетчијата поднесува барање до комората за добивање на времено решение за вршење на занаетчиската дејност, за периодот утврден во став 1 од овој член.

Против решението од став 2 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот, до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

По истекот на рокот од ставот 1 на овој член, субјектите од ставот 1 на овој член можат да продолжат со вршењето на занаетчиската дејност доколку ги исполнат условите од членот 10 став 1 на овој закон.

Член 29

Комората ќе го огласи решението за ништавно и ќе го брише занаетчијата од Регистарот на занаетчиин, ако дополнително утврди дека занаетчијата го добил решението за упис во Регистарот на занаетчиин врз основа на лажни докази.

III. МАЈСТОРСКА ТИТУЛА. МАЈСТОРСКИ ИСПИТ

Член 30

Занаетчиите можат да се стекнат со титула мајстор.

Со титула мајстор можат да се стекнат и физички лица кои се вработени кај занаетчиите и вршителот на занаетчиска дејност

Право на полагање на мајсторски испит има занаетчија кој има завршено најмалку средно образование и практична обука”.

Член 31

Титулата мајстор се стекнува со полагање на мајсторски испит.

Мајсторски испит се полага пред комисија која ја формира комората.

Член на комисијата не може да биде лице кое му било или е работодавец на кандидатот или пак лице со помало стручно образование од кандидатот што полага мајсторски испит.

Мајсторски испит не полагаат занаетчиите кои имаат диплома или мајсторско писмо за положен мајсторски испит.

Член 32

Условите и начинот на полагање на мајсторски испит се уредува со програма која ја донесува Занаетчиската комора на Македонија. Мајсторскиот испит содржи теоретски и практичен дел.

Програмата од ставот 1 на овој член се објавува во “Службен весник на Република Македонија”.

За полагање на мајсторскиот испит кандидатот плаќа трошоци чија висина и начин на плаќање ги пропишува Занаетчиската комора на Македонија.

Член 33

На лицата кои се стекнале со титулата мајстор им се издава сертификат за положен мајсторски испит за соодветен занает и овие лица се запишуваат во регистар кој го води комората.

Занаетчијата кој се стекнал со титула “мајстор” може да прима ученици на практична обука, по склучувањето на договор со ученикот и училиштето.

Формата и содржината на сертификатот за положен мајсторски испит ја пропишува Занаетчиската комора на Македонија.

Формата, содржината и начинот на водење на регистарот во кој се запишува сертификатот за положен мајсторски испит ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

IV. ЦЕНТРИ ЗА ОБУКА

Член 34

Коморите можат да организираат центри за обука, преквалификација, доквалификација на занаетчиите и на други лица.

Центрите од ставот 1 на овој член можат да отпочнат со работа по претходно добиена согласност од министерството надлежно за работите од областа на образованието.

Програмите за обука, преквалификација и доквалификација, ги донесува Занаетчиската комора на Македонија а ги одобрува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на образованието.

Програмите од ставот 3 на овој член се објавуваат во “Службен весник на Република македонија”.

Член 35

За успешно завршената обука, преквалификација или доквалификација центрите за обука издаваат уверение за стручна оспособеност за вршење на соодветна занаетчиска дејност.

Формата и содржината на уверението од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на образованието.

Член 36

Центрите за обука се финансираат од:

- надоместок за обука што ја плаќа занаетчијата и другите лица,
- средства на коморите,
- донации и
- други извори.

Висината на надоместокот од став 1 алинеја 1 на овој член го одредуваат центрите за обука.

V. ЗДРУЖУВАЊЕ НА ЗАНАЕТЧИИТЕ

Член 37

Заради унапредување на занаетството, подобрување на квалитетот на занаетчиските производи и услуги, како и заради усогласување и застапување на заедничките интереси, занаетчиите од подрачјето на една или повеќе општини се здружуваат во општинска или регионална занаетчиска комора.

Занаетчиите од градот Скопје се здружуваат во Занаетчиска комора на град Скопје.

Членувањето на занаетчиите во соодветната комора општинска односно регионална занаетчиска комора е во зависност од нивното седиште.

Доколку во општината каде е седиштето на занаетчијата нема комора, занаетчијата станува член на најблиската комора.

Занаетчијата станува член на комората со денот на запишување во Регистарот на занаетчии.

Членови на комората можат да бидат вршителите на занаетчиската дејност и други правни и физички лица, кои со своите активности придонесуваат за унапредување на претприемништвото и развојот на занаетството.

Во општината каде не е основана комора, уписот и бришењето од Регистарот на занаетчии, како и на вршителите на занаетчиска дејност во евиденцијата, го врши најблиската комора се до основањето на комората.

Член 38

Комората се основа заради:

1. развој и унапредување на занаетчиството,
2. организирање на облици на стручно образование, преквалификација и доквалификација на занаетчиите и на други лица,
3. подобрување на квалитетот на произведените стоки и услуги,
4. заштита, спроведување и унапредување на деловните обичаи,
5. спречување на нелојална конкуренција и
6. промоција на занаетчиството во земјата како и заштита и унапредување на дефицитарните занаетчиски дејности и старите занаети.

Член 38-а

Комората го води Регистарот на занаетчиите и евиденцијата на вршителите на занаетчиската дејност.

Член 39

Комората донесува статут.

Со статутот поблиску се уредуваат прашањата во врска со:

1. целите, задачите и начинот на нивното остварување,
2. пристапувањето, истапувањето и исклучувањето од членување,
3. правата, обврските и одговорностите,
4. организациона поставеност,
5. надлежност на органите,
6. бројот, начинот и постапката за избор на членови во органите,
7. извори на приходи,
8. суд на честа и
9. други прашања.

Статутот се донесува со мнозинство гласови од присутните членови на Собранието на комората.

Член 40

Средства за работа на коморите се обезбедуваат од:

- придонес што го плаќаат нејзините членови (коморски придонес),
- надоместок за извршени услуги во вршењето на јавните овластувања утврдени со овој и друг закон
- други извори.

Средствата од став 1 на овој член ги утврдува Собранието на комората.

Владата на Република Македонија дава согласност на висината на надоместокот за извршените услуги во вршење на јавни овластувања.

Член 41

Органи на комората се: Собрание, Управен одбор, Надзорен одбор и претседател.

Бројот на членови, надлежностите, изборот и начинот на работа и одлучувањето на Собранието, Управниот одбор, Надзорниот одбор и претседателот на комората се уредуваат со статутот на комората. Претседателот раководи со работата на комората, ја застапува и претставува и ги извршува одлуките и заклучоците на нејзините органи.

Член 42

Стручните, административно техничките и другите работи за потребите на комората ја врши стручната служба на комората, во согласност со закон, статутот и другите општи акти на комората.

Актите со кои се уредува работењето на стручната служба ги донесува Управниот одбор, во согласност со закон и статутот на комората.

Член 43

Коморите имаат својство на правно лице.

Својството на правно лице коморите го стекнуваат со денот на уписот во Централниот регистар.

Член 44

Коморите се здружуваат во Занаетчиска комора на Македонија, со својство на правно лице.

Занаетчиската комора на Македонија својството на правно лице го стекнува со уписот во судскиот регистар.

Органи на Занаетчиската комора на Македонија се: Собрание, Управен одбор, Надзорен одбор и претседател.

Член 45

Занаетчиската комора на Македонија се грижи за:

1. остварување на заедничките општествени, економски и социјални интереси на занаетчиите,
2. застапување на интересот на своите членови пред надлежните државни органи и институции при изготвувањето на законската регулатива,
3. доставува до надлежните органи на Република Македонија предлози и мислења за одредени законски решенија од областа на занаетчиството,
4. развој и унапредување на занаетчиството во рамките на слободното дејствување на пазарните законитости,

5. воведување единствен информационален систем за деловни и други информации потребни за развој на занаетчиството во Република Македонија,
6. поттикнување и развивање соработка со исти или слични странски асоцијации, со посебна насоченост кон промоцијата на националното занаетчиство на саеми, изложби и слични манифестации во земјата и странство,
7. донесува програми за обука, преквалификација и доквалификација во центрите за обука,
8. усогласување на програмите за проверка на стручна оспособеност како и програмите за полагање на мајсторски испит,
9. ја пропишува формата и содржината на сертификатот за положен мајсторски испит и
10. решавање на спорови меѓу своите членови.

Член 46

Занаетчиската комора на Македонија со статут поблиску ги уредува прашањата во врска со организационата поставеност, раководењето и финансирањето.

VI. НАДЗОР

Член 47

Надзор над примената на овој закон и прописите донесени врз негова основа врши министерството надлежно за работите од областа на занаетчиството.

Работите на инспекцискиот надзор ги врши Државниот пазарен инспекторат, преку државните пазарни инспектори, во согласност со овој и друг закон.

Надзор над реализацијата на програмите од членот 34 на овој закон врши Државниот просветен инспекторат, согласно со овој и друг закон.

Член 48⁴

Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор се утврди дека е сторена неправилност од членот 52-а на овој закон, државниот пазарен инспектор е должен да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде што е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на економијата.

Едукацијата ја организира и спроведува Државниот пазарен инспекторат, односно органот којшто го извршил инспекцискиот надзор.

Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

⁴ ИД на законот сл. весник 115/10

Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот над кој се спроведува едукацијата не се јави на едукацијата ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

Доколку лицето или субјектот над кој се спроведува едукацијата се јави на закажаната едукација и истата ја заврши ќе се смета сека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

Доколку државниот пазарен инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од ставот 1 на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекцискиот надзор.

Доколку државниот пазарен инспектор при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од ставот 1 на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред Прекршочна комисија.

Државниот пазарен инспекторат, односно органот којшто го извршил инспекцискиот надзор и којшто ја организирал и спровел едукацијата, води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен на работите од областа на економијата.

Член 49⁵

„Ако државниот пазарен инспектор, при вршењето на инспекцискиот надзор утврди дека занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност:

- 1) Врши занаетчиска дејност без да е запишан во соодветниот регистар (член 2) и
- 2) Врши занаетчиска дејност што не е означена во решението за упис во регистарот (член 18),

ќе донесе решение за привремена забрана на вршење на дејноста во траење од 30 дена, како и привремено ќе ги одземе предметите – стоките со кои е извршен прекршокот и ќе издаде потврда за привремено одземените предмети – стоки.

Против решението од став 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до Комисијата за жалби формирана согласно со Законот за државен пазарен инспекторат.⁶

Жалбата изјавена против решението од ставот 1 на овој член не го одлага неговото извршување.”

Член 50⁷ – се брише

Ако занаетчијата не го пријави исполнувањето на пропишаните минимални технички услови, државниот пазарен инспектор ќе донесе решение со кое ќе определи рок за пријавување на исполнување на минималните технички услови.”

⁵ ИД од 2010 „Службен весник 115/10

⁶ ИД од 2011 „Службен весник 36/11

⁷ Член 50, 51 и 52 се бришат согласно ИД од 2010 „Службен весник 115/10

Ако просториите кои служат за вршење на занаетчиската дејност не ги исполнуваат пропишаните минимални технички услови, државниот пазарен инспектор ќе донесе решение со кое ќе определи рок од 15 дена за отстранување на утврдените недостатоци.

Ако недостатоците утврдени во ставот 2 на овој член, не се отстранат во определениот рок од ставот 2 на овој член, државниот пазарен инспектор ќе донесе решение за забрана на вршење на занаетчиската дејност во траење од 60 дена.

Жалбата против решението од ставовите 1, 2 и 3 на овој член може да се изјави до министерот кој раководи со органот на државна управа надлежен за работите од областа на занаетчиството во рок од 15 дена од денот на приемот.

Жалбата од ставот 3 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 51⁵ – се брише

Ако државниот пазарен инспектор при вршењето на надзорот утврди дека занаетчиската дејност се врши од лице кое не ги исполнува условите од членот 10 на овој закон ќе донесе решение за забрана на вршење на дејноста се до исполнувањето на условите.

Против решението од став 1 на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот, до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетчиството.

Жалбата од став 2 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

Член 52⁵ – се брише

Ако државниот пазарен инспектор при вршење на надзорот утврди дека занаетчијата и вршителот на занаетчиската дејност:

- вршат занаетчиска дејност што не е означена во решението за упис во Регистарот на занаетчији односно регистрирана во трговскиот регистар;
- не истакнале на видно место ценовник на своите производи односно услуги;
- не ја пријавиле промената на адресата на своето седиште;
- не ја вршат дејноста согласно со прописите и деловните обичаи;
- не гарантираат за квалитетот на производите односно услугите согласно со одредбите од Законот за заштита на потрошувачите;
- не го истакнат работното време на видно место и не се придржува на определеното работно време
- немаат на видно место истакната фирма;
- не го пријават исполнувањето на минималните технички услови;

ќе донесе решение во кое ќе се определи рок за отстранување на утврдените недостатоци.

Ако недостатоците утврдени во ставот 1 на овој член не се отстранат во определениот рок од ставот 1 на овој член, државниот

пазарен инспектор ќе донесе решение за забрана на вршење на занаетчиската дејност во траење од 60 дена.

Жалбата против решението од ставовите 1 и 2 на овој член може да се изјави до министерот кој раководи со органот на државна управа надлежен за работите од областа на занаетството во рок од 15 дена од денот на приемот.

Жалбата од ставот 3 на овој член не го одлага извршувањето на решението.

VII. ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ”

Член 52-а⁸

Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на самото место за прекршок на вршителот на занаетчиската дејност, ако:

- 1) ја врши својата дејност надвор од просториите за работа (член 5 ставови 1 и 2);
- 2) не ја пријави исполнетоста на минималните технички услови (член 7);
- 3) не ја пријави промената на адресата на своето седиште, како и бројот на простории (член 16 став 3);
- 4) на видно место не го истакне работното време и не се придржува на определеното работно време (член 19 точка 3) и
- 5) нема на видно место истакната фирма (член 20 став 1).

Глоба во износ од 50 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на самото место и на одговорното во правното лице за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на самото место на занаетчијата за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Државниот пазарен инспектор за прекршоците од ставот 1 на овој член е должен на сторителот на прекршокот да му врачи покана за плаќање на глоба во рок од осум дена од денот на врачување на поканата.

Ако сторителот доброволно не ја плати глобата од овој член, државниот пазарен инспектор поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред прекршочна комисија.

Член 52-б

Глоба во износ од 700 евра во денарска противвредност ќе се изрече на вршителот на занаетчиската дејност, за дејствијата од член 52-а став 1 од овој закон.

Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе му изрече и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од член 52-а став 1 од овој закон.

⁸ ИД од 2010 „ Службен весник број 36/11

Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на занаетчијата за дејствијата од член 52-а став 1 од овој закон.

Член 53⁹

Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на вршителот на занаетчиската дејност ако:

- 1) Не ја врши дејноста согласно со прописите и деловните обичаи (член 19 точка 1);
- 2) На видно место не истакне ценовник на своите производи, односно услуги (член 19 точка 2);
- 3) Не гарантира за квалитетот на производите, односно услугите согласно со одредбите на Законот за заштита на потрошувачите (член 19 точка 4);
- 4) Не поседува соодветна документација за набавените стоки и материјали (член 19 точка 5) и
- 5) **Не се води евиденција за продадените стоки и услуги (член 19 точка 6).**¹⁰ –се брише

Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот 1 на овој член.

Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на занаетчијата за дејствијата од ставот 1 на овој член.

За прекршоците утврдени во ставот 1 на овој член државниот пазарен инспектор е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување пред да поднесе барање за прекршочна постапка до Прекршочната комисија.

Член 54

Глоба во износ од 1.500 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на вршителот на занаетчиската дејност, ако:

- 1) Врши занаетчиска дејност без да биде запишан во регистарот на занаетчии (член 2 точка 1);
- 2) Просториите ме ги исполнуваат условите определени во членот 6 став 1 на овој закон;
- 3) Дејноста се врши од лицето кое не ги исполнува условите од членот 10 на овој закон;
- 4) Врши занаетчиска дејност што не е означена во решението за упис во регистарот (член 18)

Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице за дејствијата од ставот 1 од овој член.

Во случаите од ставот 1 точки 1 и 4 на овој член ќе се изрече посебна прекршочна мерка одземање на предметите – стоките со кои е извршен прекршокот.

За дејствијата од ставот 1 точки 1 и 4 на овој член може да му се изрече санкција привремена забрана на вршење одделна дејност во траење од една до три години.

Во случајот од став 1 на овој член државниот пазарен инспектор привремено ќе го одземе предметите – стоките со кои е извршен прекршокот и ќе издаде потврда за привремено одземените предмети – стоки.

⁹ ИД од 2010 „Службен весник 115/10

¹⁰ ИД од 2011 „Службен весник 36/11

За прекршокот утврден во овој член државниот пазарен инспектор е должен да му предложи на сторителот на прекршокот постапка за порамнување пред да поднесе барање за прекршочна постапка до надлежниот суд.

Член 54-а¹¹

Прекршочна постапка по прекршоците предвидени во овој закон не може да се поведе ниту да се води ако поминат 18 месеци од денот кога е сторен прекршокот.

Член 54-а¹² – се брише

Глоба од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на занаетчијата ако:

- 1. не ја пријави исполнетоста на минималните технички услови (член 7);*
- 2. не ја пријави промената на адресата на своето седиште како и бројот на простории (член 16 став 3);*
- 3. не ја врши дејноста согласно со прописите и деловните обичаи (член 19 точка 1);*
- 4. на видно место не истакне ценовник на своите производи односно услуги (член 19 точка 2);*
- 5. на видно место не го истакне работното време и не се придржува на определеното работно време (член 19 точка 3);*
- 6. не гарантира за квалитетот на производите односно услугите согласно со одредбите од Законот за заштита на потрошувачите (член 19 точка 4);*
- 7. ако не поседува соодветна документација за набавените стоки и материјали (член 19 точка 5);*
- 8. не води евиденција за продадените стоки и услуги (член 19 точка 6) и*
- 9. нема на видно место истакната фирма (член 20 став 1).*

Член 54-б⁵ – се брише

Глоба од 1000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на вршителот на занаетчиската дејност ако:

- 1. не ја пријави исполнетоста на минималните технички услови (член 7);*
- 2. не ја врши дејноста согласно со прописите и деловните обичаи (член 19 точка 1);*
- 3. на видно место не истакне ценовник на своите производи односно услуги (член 19 точка 2);*
- 4. на видно место не го истакне работното време и не се придржува до него (член 19 точка 3);*
- 5. не гарантира за квалитетот на производите односно услугите согласно на одредбите од Законот за заштита на потрошувачите (член 19 точка 4);*

¹¹ ИД од 2011 Службен весник 36/11

¹² ИД од 2010 „Службен весник 115/10

и 6. не поседува соодветна документација за набавените стоки и материјали (член 19 точка 5)

7. не води евиденција за продадените стоки и услуги (член 19 точка 6).

Глоба од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице кај вршителот на занаетчиска дејност за дејствијата од став 1 точка 1, 2, 3, 4 и 5 на овој член.”

VIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 55

Коморите отпочнуваат со упис на занаетчии во Регистарот на занаетчии три месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

Во општината или Градот Скопје каде сеуште не е основана комора, уписот на занаетчиите во Регистарот на занаетчии ќе го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на занаетството, се до основањето на комората.

Член 56

Занаетчиите кои вршат занаетчиски дејности од членот 10 став 4 на овој закон се должни да извршат упис во Регистарот на занаетчии во рок од три месеци по влегување во сила на овој закон.

Занаетчии кои вршат дејности што не се опфатени со членот 4 став 1 на овој закон, се должни да го усогласат вршењето на дејноста со одредбите од овој закон најдоцна до 31 декември, 2004 год.

Член 57

Прописите според овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

До донесување на прописите од став 1 на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Член 58

Постојните стопански комори на занаетчии, Занаетчиската комора на Македонија и здруженијата на занаетчии и други самостојни стопанственици се должни да го усогласат своето работење најдоцна во рок од три месеци од денот на влегување во сила на овој закон. Доколку субјектите од став 1 на овој член не го усогласат своето работење во пропишаниот рок, се бришат од регистарот и престануваат со работа по сила на овој закон.

Член 59

Програмата за стручната оспособеност (член 11 став 2) како и Програмата за полагање на мајсторски испит (член 32 став 1) ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 60

На постапките кои се отпочнати пред денот на влегување на сила на овој закон, ќе се применуваат одредбите што важеле до влегување во сила на овој закон.

Член 61

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за вршење на занаетчиска дејност (Службен весник на Република Македонија бр. 37/98 и 98/2000).

Член 62

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.